

Bedömarutlåtande för fristående kurser vid Högskolan för scen och musik

DATUM FÖR SLUTVERSION (rev. 2020-09-03)

Kort bakgrund

Bedömargruppen (se nedan) har haft i uppdrag att utvärdera fristående kurser vid Högskolan för scen och musik utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt gällande policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling och med stöd i Konstnärliga fakultetens vägledning för extern bedömning.

Inför platsbesöket lämnade fakulteten och institutionen ett antal dokument till bedömargruppen (bilaga 1). Den 2 december 2019 genomfördes ett förberedande distansmöte där representanter från lärosätet och bedömargruppens ordförande samtalade om arbetets upplägg och hur platsbesöket skulle genomföras. Dessutom har bedömargruppen haft två distansmöten, den 28 november 2019 och 29 januari 2020 där arbetet inom gruppen diskuterades och fördelades samt platsbesöket planerades. Platsbesöket genomfördes den 4-5 februari 2020 (program för platsbesök, se bilaga 2). Bedömargruppen har därefter med utgångspunkt i underlag och platsbesöksintervjuer via återkommande kontakt på distans gemensamt utarbetat sitt bedömarutlåtande. Efter att ledningen vid HSM granskat ett preliminärt utlåtande har bedömargruppen efter mindre revideringar färdigställt utlåtandet.

Följande personer har ingått i bedömargruppen:

Lena Hammergren, professor, Stockholms universitet & Stockholms konstnärliga högskola
Vanessa Labañino, producent, Possibilis,
Sara Gustafson, student, Musikhögskolan vid Luleå tekniska universitet
Jan-Olof Gullö, professor, Kungl. Musikhögskolan (ordf.)

Ingen av deltagarna i bedömargruppen är anställd vid Göteborgs universitet eller har någon annan relation till lärosätet som har betydelse för uppdraget som bedömare.

Utbildningens främsta styrkor och svagheter samt bedömargruppens reflektioner och rekommendationer

Den genomförda bedömningen av de fristående kurserna vid Högskolan för scen och musik (HSM) har genomförts utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering där den externa bedömningen först och främst beskrivs syfta till utveckling av de fristående kurserna i förhållande till de fastställda utvärderingskriterierna. Bedömargruppen har därför disponerat bedömarutlåtandet efter de uppställda utvärderingskriterierna som är:

- 1) att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål
- 2) att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum
- 3) att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet
- 4) att lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll
- 5) att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov
- 6) att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen
- 7) att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger
- 8) att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Därefter följer bedömargruppens rekommendationer, under rubriken *Slutsatser*, med beskrivningar av vad som behöver utvecklas för att utbildningen ska möta ovan nämnda kriterier.

1) Att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemålen

Kriteriet är något svårbedömt eftersom det inte finns mer än någon enstaka dokumenterad studentprestation (med bedömning) med i det material som bedömargruppen har haft tillgång till. Av beskrivna examinationsuppgifter kan vi emellertid se att de tycks vara väl anpassade till kursernas lärandemål. Vi konstaterar att många examinationsformer omfattar formativa bedömningar, och i vissa kursplaner saknas tydligare uppgifter om när examinationerna sker, vilket bör finnas med för att tydliggöra för studenten när hen examineras. Här finns alltså goda möjligheter för att utveckla många av kursplanerna för att tydliggöra hur de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemålen.

2) Undervisningen ska sätta studenternas lärande i centrum

Utifrån kursplanen, kursguider, utvärderingar och samtal kan vi se att de flesta kurserna har fokus på studenternas lärandeprocess. Många kurser har formativ bedömning som sätter studenten i centrum. I kursplanerna uttrycks genomgående en tydlig bild att studenternas lärande är i centrum. Däremot är detta mindre tydligt i kammarkörverksamheten och musikteknikkurserna. De förefaller vara uppbyggda i flera delkurser där det återkommande antagningskravet är att studenten har gått kursen innan av samma slag. Utifrån de kursplaner vi analyserat går det inte att förstå vad som egentligen sker i fortsättningskurserna, vilka nya moment studenten får lära sig/fördjupa sig i och vad är det för ny kunskap de olika fortsättningskurserna ger. Relevansen av de här kurserna är inte tydligt framskrivet i kursplanerna och det är heller inte tydligt att kurserna sätter studenternas lärande i centrum.

3) Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Bedömagruppen har under arbetet haft tillgång till samtliga kursplaner för de fristående kurser som ges vid HSM och vår analys visar att innehåll, kursmaterial, examinationsformer och lärandemål, generellt sett, vilar på en adekvat högskolemässig grund. Samtal med studenter och lärare samt de olika utbildningskompetenser som anges i listan över lärare, ger också stöd för detta. Vi noterar dock att knappt hälften av adjunkterna har genomgått en behörighetsgivande högskolepedagogisk kurs (VT2019) och den siffran bör förstås öka. En synpunkt vi fick från studenthåll var att de fristående kurserna i dag uppfattas som mer fokuserade på hantverk än att vara forskningsbaserade. En annan studentkommentar gällde behovet av att närmare koppla samman teori och praktik, vilket vi tolkat som att det handlar om att stärka den högskolemässiga grunden. Den inkluderar i sin tur olika former för att förankra utbildningen i relevant forskning. När det gäller fristående kurser är det givetvis svårt att avgöra på vilket sätt och till vilken grad de är forskningsbaserade, eftersom deras kursplaner inte alltid tydliggör var i en utbildningsprogression de befinner sig, förutom om de kan ingå i kandidat respektive masterexamen. Därför kan det vara en värdefull strategi för institutionen att tydligt diskutera vad en forskningsbaserad undervisning innebär, framför allt i de mer processinriktade och workshop-baserade kurserna, och sedan tillse att det tydliggörs i kursplanerna.

4) Lärarna ska ha aktuell och adekvat ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

I de dokument som utgör bedömagruppens skriftliga underlag framträder tydligt en bild av att de lärare som tjänstgör på de fristående kurserna har god ämnesmässig kompetens. Denna bild stärktes även under platsbesöket. När det gäller högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens är dock bilden en annan. I den lärarlista som ingår i underlaget redovisas vilka lärare som genomgått högskolepedagogisk utbildning och här finns brister. Många lärare har inte genomgått en behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning.

Under platsbesöket redovisade de lärare vi samtalade med hur de arbetar ämnesdidaktiskt och även här finns en stor utvecklingspotential i lärarlaget som helhet eftersom många kurser genomförs med en eller ett fåtal lärare där långt ifrån alla är tillsvidareanställda. Det är alltså försvårande att flera av de lärare som undervisar på fristående kurser är deltidsanställda och många gånger är rekryterade därför att just de har den ämneskunskap som krävs. För sådana lärare kan det vara svårt att följa med i högskolepedagogisk utveckling, utveckla sin statstjänstemannakunskap eller att själva skaffa sig en ämnesdidaktisk kompetens som ligger i nivå med den kompetens de lärare som har sin huvudsakliga sysselsättning vid högskolan rimligtvis har. Att vissa av de deltidsanställda lärarna har rekryterats till HSM därför att de har en mycket specifik ämnesmässig kompetens som väl stämmer överens med innehållet i de fristående kurser som de undervisar på, snarare än att det har andra viktiga mer generella lärarkompetenser, kan vara en viktig förklaring till att det underlag som vi i bedömagruppen fått ta del av bitvis är ofullständigt.

I bedömagruppens dialog med ledningen för HSM har ledningen betonat att de ser det som viktigt att lärare inte bara har med sig en god ämneskompetens utan också nödvändigheten av att en andel av institutionens lärare har en professionell verksamhet utanför akademien.

Ledningen menar vidare att lärarnas arbete utanför HSM tillför viktig kunskap till institutionen och kurserna de undervisar i och höjer kvaliteten på institutionens samlade kompetens. Bedömagruppen delar dessa uppfattningar. Dock är denna problematik, för- och nackdelar av deltidstjänster, vanlig i högre utbildning även utanför konstnärlig och pedagogisk högskoleutbildning. Inom till exempel medicin är det vanligt att lärare med specifika kunskaper undervisar deltid vid sidan av sitt kliniska arbete. Därför kan ledningen vid HSM säkert genom samråd med andra delar av Göteborgs universitet, eller andra lärosäten med konstnärlig och pedagogisk högskoleutbildning, ta intryck av hur andra

institutioner har gjort och därefter utveckla den professionella lärarkompetensen hos de deltidsanställda lärarna som rekryterats till HSM just därför att de har en mycket specifik ämnesmässig kompetens. En annan möjlig källa till utveckling av sådan kompetensförstärkning kan vara att utgå från *Rekommendationer om mål för behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning samt ömsesidigt erkännande* (Rek 2016:1) från Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) och då överväga vad som kan vara en rimlig behörighetsnivå för anställning som lärare i på fristående kurser vid HSM. Ytterligare ett möjligt underlag för sådan utveckling kan vara erfarenheter från det regeringsuppdrag som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) fick 2018 om att göra en uppföljning av pedagogiskt utvecklingsarbete vid universitet och högskolor. UKÄ slutrapporterade detta arbete till regeringen i slutet av 2019 och genomförde även en uppföljningskonferens i mars 2020. En viktig slutsats som UKÄ gör är att lärosätena löser det högskolepedagogiska utvecklingsarbetet på olika sätt men också att det finns många intressanta lokala lösningar på högskolepedagogiska problem.

En möjlig sådan lösning för HSM kan vara att överväga att i än högre grad organisera utbildningen i lärarlag där behöriga lärare påtar sig ansvaret att vara kursledare. Detta kan vara särskilt värdefullt i de fristående kurser där de undervisande lärarna ju i hög grad saknar behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning. Vi ser även att det ur arbetslednings- och rättssäkerhetsperspektiv kan vara besvärligt om obehöriga lärare genomför kurser på egen hand. Därför vill vi i bedömargruppen lyfta upp detta som en särskilt viktig fråga för högskolans ledning att fånga upp på ett bra sätt i det framtida utvecklingsarbetet.

5) Utbildningen ska vara relevant för studenternas och samhällets behov

Många av de fristående kurserna vid HSM läses också av programstudenter som valbar kurs. Det är också vanligt att programstudenter söker till fristående kurser och läser dem som extrakurser för att komplettera utbildningen. Utbudet av valbara och fristående kurser ger alltså programstudenterna möjlighet till såväl profilering som breddning. Men detta leder till att det finns exempel på kurser som, för studenter utanför HSM, i praktiken inte blir möjliga att gå på grund av att programstudenter fyller upp alla de tillgängliga platserna. Även om detta klart är ett undantag och vad vi i bedömargruppen kunnat finna endast gäller för kurserna *Musikteknik 1* och *Rytmik och timing 1* så vill vi bedömargruppen lyfta fram detta som en viktig fråga för utbildningsledningen att hantera.

Problemet kan alltså vara dubbelt för de som vill läsa en fristående kurs. För det första verkar tanken bakom flera av de kurser vi granskat främst vara att fungera bra som valbara kurser för programstudenter och för det andra finns det ett begränsat antal platser över för de fristående studenterna eftersom programstudenterna har förtur. En annan möjlig problematik, sett ur frågan om relevansen för studenternas och samhällets behov, är att fristående kurser kanske i vissa fall används för att skapa flera arbetsuppgifter till lärare för att fylla upp deras tjänstgöringstid. Om så verkligen är fallet har vi i bedömargruppen inte säkert kunnat fastslå men var en fråga som kom upp i flera av samtalen under vårt platsbesök. I vår dialog med ledningen för HSM betonar de att de inte delar den bilden samtidigt som de understryker att utbildningsplanering är en komplex process där arbetsgivaren har ansvar för medarbetarnas tjänsteplanering. Dock menar ledningen utan tvekan att kursutbudet i första hand är framtaget utifrån de tänkta kursdeltagarnas behov, och denna uppfattning stämmer väl överens med bedömargruppens förståelse av denna fråga.

Utifrån de kursplaner och övriga dokument som vi har granskat är det svårt att tydligt avläsa kursernas relevans utifrån samhällets behov samt studenternas behov i kommande yrkesliv. Sammantaget ger de fristående kurserna en spretig bild. Vid vårt samtal med företrädare för de olika enheterna vid platsbesöket fick vi uppfattningen att det inte finns ett enhetligt system för hur enheterna bestämmer vilka fristående kurser som ska ges. Vissa enheter beskriver att de har kontakt med yrkeslivet för att inventera behovet medan andras planering av de fristående kurserna utgår mer från vilka kurser olika lärare helst vill ge. Det förekommer även att vissa fristående kurser ges på direkta uppdrag vid satsningar av olika slag. Vidare ger de fristående kurserna faktiskt snarast en bild av den gamla organisationen från tiden före Högskolan för Scen och Musik bildades. Det finns alltså väldigt få kurser som har en konstartsbredd och är relevanta för studenter med olika konstnärlig inriktning. Här ser vi i bedömargruppen stor möjlighet till framtida utveckling.

Om de fristående kurserna ska ha relevans för samhället, till exempel i form av fortbildning av professionella yrkesutövare, alumner och andra utanför HSM, är bedömargruppens analys att det vore önskvärt att strategiskt gemensamt bestämma vilka och hur många kurser som framför allt ska vända sig till studerande utanför HSM och alltså inte först och främst ska vara valbara kurser för programstudenterna eller fungera som kompletteringskurser för sådant som av olika skäl inte finns med som ordinarie kurser i programmen.

Under våra samtal vid platsbesöket fick vi kunskap om ett påbörjat utvecklingsarbete som syftar till att kurser ska planeras i lärarlag och inte av enskilda lärare. Det är en intressant utveckling som vi tror kan göra de fristående kurserna ännu mer relevanta för studenterna. Det är också en modell som skulle kunna användas för nya konststartsövergripande fristående kurser. Vi ser också en stor möjlighet i att utveckla pedagogiska fristående kurser som inte uteslutande ges för personal inom förskolan/skolan. En stor arbetsplats för yrkesverksamma scenkonstnärer, i det begreppet ingår musiker, är skolan där de arbetar genom att skapa barnföreställningar, workshops, skapande skola-projekt och liknande. Vi bedömer att fristående kurser, med pedagogisk inriktning som syftar till att ge kunskap om och förståelse för hur en som yrkesverksam scenkonstnär kan arbeta inom skolans värld, är mycket relevanta för det professionella yrkeslivet. Även äldreomsorgen är en annan stor möjlig arbetsplats för yrkesverksamma scenkonstnärer. Därför skulle fristående kurser, gärna tvärkonstnärliga, med inriktning mot konstnärlig verksamhet i äldreomsorgen kunna vara relevanta för såväl yrkesverksamma som alumner från och studenter vid HSM.

För att säkerställa att de fristående kurser som ges är relevanta för studenternas och samhällets behov ser vi i bedömargruppen att en ökad omvärldskontakt skulle kunna vara till stor hjälp inför planeringen av de fristående kurserna. Det skulle till exempel kunna vara en referensgrupp, eller ett eller flera branschråd, bestående av yrkeslivsrepresentanter och alumner från HSM som arbetar inom de yrken och arbetsområden som de har utbildats för.

6) Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Studentinflytandet ifråga om fristående kurser sker i viss mån genom kursvärderingar som redovisas i kursrapporter där ansvariga lärare summerar de tankar och åsikter som kommit upp i kursvärderingarna och andra forum med studenterna. Kursrapporterna är föredömliga och transparenta för en utomstående ifråga om de uppgifter som summeras. I kursrapporterna anges även vilka förändringar som planeras utifrån studenternas lämnade synpunkter. Dock är överlag svarsfrekvensen i kursvärderingarna låg hos studenterna. Ytterligare ett problem är att alla kursledare inte lämnar in sina kursrapporter. I bedömargruppens samtal med studenterna under platsbesöket betonade studenterna att de tycker att själva formen för kursvärderingarna har blivit bättre nu jämfört med tidigare. Kursvärderingarna var tidigare standardiserade på ett sätt som inte alltid gjorde det så lätt för studenten att formulera sig. Denna förändring uppfattar vi som en tydligt kvalitetshöjande faktor. Under samtalet kunde vi identifiera en

önskan från studenternas sida av att kursplanerna bör kommuniceras tydligare i samband med kursstart. Detta så att studenterna i större utsträckning får möjlighet till djupare kunskap om och insikt i kursernas innehåll och lärandemål. I samband med vårt samtal med lärare under platsbesöket fick vi även tydliga exempel på hur en nyanserad och studentcentrerad kommunikation hålls levande under utbildningens gång för att ge studenterna inflytande i planering och genomförande av utbildningen. När vi samtalade med studenterna fick vi också höra exempel på när inflytande i planering och genomförande av utbildningen många gånger fungerar bra men inte alltid och att alltså lärarnas förhållningssätt kring detta är variationsrikt. Här finns således möjligheter till en kvalitetshöjande utveckling, vilken till viss del borde kunna ske genom att fler lärare genomgår den högskolepedagogiska utbildningen.

7) För alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö

Både studentsamtalet och rundvandringen i huset i samband med platsbesöket visar att det finns en god arbetsmiljö på HSM med adekvata rum både för individuella aktiviteter och gruppaktiviteter för musik, musikteater och annan scenkonst. Högskolan står inför flytt och ombyggnad som på olika sätt kommer att påverka utbildningarna och därför anser vi att vidare kommentarer i nuläget inte är nödvändiga.

8) Att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

I det material som vi i bedömargruppen har analyserat finns ett PM: *Kvalitetsutveckling, fristående och valbara kurser HSM 2018- 2020* (G 2018/669). Där lyfts under rubriken *Identifierad problematik och förslag till förbättringar* flera olika aspekter fram som vi i bedömargruppen återkommande har diskuterat under våra möten och ser att ledningen utan tvekan tar frågan om kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen på största allvar. Även bilagan som finns till detta dokument: *Förslag till nytt arbetssätt med fristående och valbar kurs vid Högskolan för scen och musik, oktober 2018* visar tydligt att det finns en klar ambition till kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genom den 8-stegsmodell som där beskrivs.

Den bild vi i bedömargruppen fick i samband med platsbesöket och våra olika samtal med studenter, lärare och ledning är att det tidigare kanske inte funnits en stark vilja att kontinuerligt följa upp och utveckla de fristående kurserna men att det nu tvärtom tydligt finns en sådan ambition. Ytterligare en aspekt som vi i bedömargruppen diskuterat med flera av deltagarna i intervjuerna är hur utveckling av de fristående kurserna kan stärkas genom

nära kontakt med yrkeslivet. Sådan samverkan förekommer men verkar variera kraftigt mellan olika delar av HSM:s verksamhet och kan säkert tjäna på att styras upp. Därför ser vi i bedömargruppen att en möjlig väg för att utveckla sådan samverkan är att skapa referensgrupper eller branschråd. Det finns framgångsrika exempel från andra utbildningar, både inom den högre utbildningen men även inom till exempel yrkeshögskolan, där branschråd och branschföreträdares medverkan starkt bidragit till kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen. Ytterligare en aspekt att ta fasta på, som lyfts fram i Göteborgs universitets Vision 2020, är att universitetet ska ta ett ansvar för kunskapsbildningen i samhället och ”erbjuda ett brett utbud av fristående kurser och särskilt beakta deras betydelse för det livslånga lärandet”. Och i arbetet med att särskilt beakta de fristående kursernas betydelse för det livslånga lärandet vill vi i bedömargruppen understryka att utökade kontakter med yrkeslivet, med såväl yrkeslivsrepresentanter som alumner från HSM, kan leda till en förbättrad kontinuerlig uppföljning och utveckling av de fristående kurserna. Även det faktum att vi nu fått i uppdrag att genomföra denna utvärdering visar tydligt att lärosätet är angeläget om att genomföra uppföljning som syftar till utveckling av utbildningen.

Slutsatser

Här följer rekommendationer med beskrivningar av olika aspekter som vi i bedömargruppen särskilt valt att lyfta fram. Det är aspekter som vi bedömer behöver utvecklas för att utbildningen ska möta de uppställda utvärderingskriterierna.

När det gäller frågan om huruvida de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemålen vill vi rekommendera att de fristående kurserna granskas överlag så att åtminstone några bedömningskriterier för vad som bedöms tydligt skrivs fram i samtliga kurser. Detta är viktigt så att studenterna får en rimlig möjlighet att i samtliga kurser förstå hur de bedöms, även alltså i de kurser som har olika former av formativ bedömning.

För att skapa ett aktuellt kursutbud utefter studenternas behov vill vi rekommendera att regelbundet, gärna årligen, inkludera studenterna i utvecklingen av kursutbudet, både befintliga studenter och alumner. Vilken kunskap känner de befintliga studenterna att de saknar för att få den kunskapsbredd de behöver när de kommer ut i arbetslivet? Vilken kunskap känner de tidigare studenterna att de saknar när de har varit ute i arbetslivet några år?

Genom att undersöka dessa frågor tror vi att såväl lärare som utbildningsledning kommer få en tydligare och mer aktuell uppfattning om vilka typ av kurser som efterfrågas.

Vi vill också rekommendera HSM att aktivt sträva efter att utöka kontakterna med yrkeslivet eftersom vår bedömning är att det kan stärka de fristående kurserna. En möjlig väg kan vara att inrätta ett eller flera branschråd med såväl yrkeslivsrepresentanter som alumner från HSM. Sådana branschråd kan leda till en förbättrad kontinuerlig uppföljning och utveckling av de fristående kurserna vid HSM och ge såväl lärare som utbildningsledning möjlighet att byta idéer om hur utbildningen ska utvecklas med initierade branschverksamma.

Vidare vill vi rekommendera HSM att i kommande utvecklingsarbete än tydligare beakta de fristående kursernas betydelse för det livslånga lärandet. Det är vår bedömning att det finns en tydlig vilja vid HSM att kontinuerligt följa upp och utveckla de fristående kurserna och vi ser att det är särskilt viktigt i detta arbete att överväga hur de fristående kurserna kan utvecklas för att verkligen ha betydelse för det livslånga lärandet. Det behövs en tydligare distinktion mellan valbara och fristående kurser och deras relation till programmen. I det PM:

Kvalitetsutveckling, fristående och valbara kurser HSM 2018- 2020 (G 2018/669), som bedömargruppen tagit del av beskrivs problematiken med att tydliggöra distinktioner mellan valbara och fristående kurser samt hur kursinnehållet främst har styrts mot programstudenternas nivå och önskemål. Under platsbesöket fick vi tydligt uppfattningen att tydligare distinktioner och riktlinjer för att motverka detta problem ännu inte är genomförda, men att utvecklingsarbetet pågår. Vi kan bara instämma i att detta arbete behöver fortsätta.

Dessutom vill vi rekommendera HSM att utreda hur olika ämnen vid lärosätet kan integreras i fristående kurser vid HSM eller vid andra delar av Göteborgs Universitet. Då det inte finns så många fasta arbetsplatser för konstnärligt utbildade och så som samhället utvecklas mot allt fler frilansarbeten är det rimligt att kommande yrkesverksamma inom konstnärliga områden behöver kunna eller åtminstone ha förståelse för många olika typer av kompetenser som deras arbetsfält kräver för att de ska kunna arbeta som frilansare med det som de har utbildats till. Det kan vara tvärkonstnärliga fristående kurser som skapas tillsammans av en eller flera enheter vid HSM och det kan vara kurser som skapas i samverkan med andra institutioner vid Göteborgs Universitet. Det kan vara kurser i omvärldsanalys som belyser de kunskaper som konstnärligt yrkesverksamma behöver, samt kurser som syftar till att följa samhällsförändringar som påverkar studenternas kommande yrkesliv. Det kan också vara fristående kurser för redan yrkesverksamma i syfte att öka konstnärernas förmåga att

kommunicera om sitt konstnärskap. Det kan till exempel vara kurser speciellt utvecklade för frilansmusiker som skapar egen musik som kan behöva ha kunskap om hur de kan använda visuell kommunikation för att sprida information om sitt konstnärskap och i förlängningen skaffa sig en hållbar arbetssituation. Just sådana fristående kurser bedömer vi kan få mycket stor samhällsrelevans.

Vi vill också rekommendera HSM att aktivt sträva efter att underlätta för lärare som inte har genomgått behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning. Genom högskolepedagogisk utbildning förväntas lärarna utveckla ett reflekterat förhållningssätt till det egna akademiska lärarskapet samt utveckla och fördjupa sin kompetens som professionella lärare inom högskolan. Detta är alltså viktigt inte bara för studenterna och högskolan utan också för de enskilda lärarna så att de verkligen får möjlighet att utvecklas till att vara professionella lärare inom högskolan. Ett särskilt problem som vi observerat med de fristående kurserna vid HSM är att en del av de lärare som undervisar inte har sin huvudsakliga sysselsättning inom högskolan. För dem kan det, av olika skäl, vara svårt att delta i behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning. Trots detta vill vi ändå rekommendera HSM att lägga resurser på behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning även för de lärare som undervisar i liten omfattning. Vidare vill rekommendera HSM att överväga att i än högre grad organisera utbildningen i lärarlag. Detta kan vara särskilt värdefullt i fristående kurser där undervisande lärare saknar behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning. Och genom att skapa lärarlag, eller åtminstone tvålärarsystem bör det finnas goda förutsättningar för att lärarna i samverkan kan säkerställa att undervisningen genomförs rättssäkert med, för utbildningen, lämpliga metoder och med högskolepedagogiska förhållningssätt.